

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Departementet

Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug
og Fiskeri

Den 28. januar 2008
Sagsnr.: 39

- ./.
- Vedlagt fremsendes til udvalgets orientering grundnotat til Folketingets Europaudvalg om forslag til Rådets beslutning om tilladelse til markedsføring af foder, der er fremstillet af genetisk modificeret kartoffel linje EH92-527-1 (BPS-25271-9), og til utilsigtet og teknisk uundgåelig forekomst af kartofflen i fødevarer og andre foderprodukter i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) Nr. 1829/2003.

Med venlig hilsen

Marie Louise Flach de Neergaard

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Fødevarestyrelsen/3.1/2.1

Den 25. januar 2008

FVM 495

GRUNDMOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om forslag til Rådets beslutning om tilladelse til markedsføring af foder, der er fremstillet af genetisk modificeret kartoffel linje EH92-527-1 (BPS-25271-9), og til utilsigtet og teknisk uundgåelig forekomst af kartofflen i fødevarer og andre foderprodukter i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) Nr. 1829/2003.

KOM (2007) 813 endelig

Resumé

Forslaget til Rådets beslutning vedrører godkendelse af genetisk modificeret kartoffel linje EH92-527-1 med ændret stivelsessammensætning under GMO forordningen. Kartofflen har fået indsat nye gener, som gør, at planten producerer stivelse med en høj andel af amylopektin i forhold til amylose. EH92-527-1 indeholder antibiotikaresistensgenet nptII.

Kartofflen er udviklet med henblik på brug i industrien til fremstilling af stivelse. Stivelsen vil hovedsageligt blive brugt til non-food anvendelser, såsom papirfremstilling. Resterne fra stivelsesproduktionen ønskes anvendt til foderbrug.

Godkendelsen gælder markedsføring af (a) foder fremstillet af EH92-527-1, (b) fødevarer med utilsigtet eller teknisk uundgåeligt indhold af kartofflen eller af produkter fremstillet heraf på under 0,9%, samt (c) foder med utilsigtet eller teknisk uundgåeligt indhold af kartofflen på under 0,9%.

En vedtagelse af forslaget vurderes ikke at ville berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og EU.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2007) 813 af 18. december 2007 fremsendt forslag til Rådets beslutning om tilladelse til markedsføring af EH92-527-1 kartofflen efter reglerne i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1829/2003 af 22. september 2003 om genmodificerede fødevarer og foder (GMO forordningen). Forslaget er fremsendt til Rådet i dansk sprogversion den 21. december 2007.

Forslaget er fremsat med hjemmel i GMO forordningens artikel 7 og 19.

Forslaget har tidligere været til afstemning i Stående Komité for Fødevarekæden og Dyrer sundhed den 10. oktober 2007, hvor der ikke blev opnået kvalificeret flertal for forslaget. Danmark stemte imod forslaget med henvisning til et ønske om at få en politisk drøftelse af forslaget i Rådet, hvilket er konsekvensen af manglende kvalificeret flertal for et forslag i den Stående Komité. Kommissionen har nu forelagt sagen for Rådet og underrettet Europa-Parlamentet. Rådet kan med kvalificeret flertal vedtage forslaget uændret eller udtale sig imod det. Hvis der er kvalificeret flertal imod forslaget, skal Kommissionen behandle sagen på ny. Handler Rådet ikke indenfor en frist på højst 3 måneder, kan Kommissionen udstede beslutningen.

Det forventes, at forslaget vil blive sat til afstemning på Rådsmødet (Landbrug og Fiskeri) den 18.-19. februar 2008.

Nærhedsprincippet

Forslaget vedrører gennemførelsesbestemmelserne til en allerede vedtaget retsakt. Det er derfor regeringens holdning, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Formål og indhold

I februar 2005 indsendte BASF Plant Science en ansøgning om godkendelse af kartoffel linje EH92-527-1 til foder- og fødevarerbrug i henhold til reglerne i GMO forordningen. Kartoffel linje EH92-527-1 har fået indsat nye gener, som gør, at planten producerer stivelse med en høj andel af amylopektin i forhold til amylose. EH92-527-1 indeholder desuden antibiotikaresistensgenet *nptII*.

Kartofflen er udviklet med henblik på brug i industrien til fremstilling af stivelse. Stivelsen vil hovedsageligt blive brugt til non-food anvendelser, såsom papirfremstilling. Resterne fra stivelsesproduktionen tænkes anvendt til foderbrug.

Da det ikke kan udelukkes, at der kan forekomme små mængder af kartoflerne eller produkter fremstillet heraf i fødevarer eller af kartoflerne i foder, hvor det ikke var tiltænkt, lægges der i forslaget op til, at der samtidig med godkendelsen til foderbrug indføres en tærskelværdi på 0,9 % for utilsigtet eller teknisk uundgåeligt indhold af i fødevarer og andre foderprodukter, således at en utilsigtet indhold på højst 0,9% vil kunne accepteres.

Godkendelsens omfang

Ifølge Kommissionens beslutningsforslag kan produkter fremstillet af stivelseskartoffel linje EH92-527-1 anvendes til foderbrug. Desuden fastsætter godkendelsen en tærskelværdi på 0,9% for utilsigtet eller uundgåeligt indhold af EH92-527-1 kartofflen i fødevarer og foder,

samt under 0,9% utilsigtet eller uundgåeligt indhold i fødevarer af produkter fremstillet af kartofflen. Dyrkning af kartoflerne er ikke omfattet af ansøgningen.

I henhold til GMO forordningen må godkendte genmodificerede planter krydses med konventionelle ikke-genmodificerede planter til frembringelse af nye sorter, uden at dette kræver speciel godkendelse. Tilladelsen vil derfor omfatte produkter fremstillet af kartoffel linje EH92-527-1 samt efterfølgende krydsninger heraf med konventionelle ikke-gensplejsede kartoffel-linjer.

Markedsføringen vil kunne ske fra datoen for en eventuel beslutning om godkendelse. Beslutningen gælder i 10 år fra denne dato.

Kartoffel linje EH92-527-1 er ikke tidligere godkendt til fødevarer- eller foderbrug i EU. En ansøgning om godkendelse til dyrkning samt industriel forarbejdning af kartofflen i EU er indsendt under udsætningsdirektivet (EF) Nr. 2001/18. Et forslag om godkendelse var til afstemning i Rådet den 14. juli 2007. Der kunne ikke træffes beslutning med kvalificeret flertal, hvorefter Kommissionen forventes at træffe den endelige beslutning.

Mærkning

Produkter til foderbrug, fremstillet af kartoffel linje EH92-527-1, skal mærkes hermed i henhold til GMO forordningens artikel 25(2). Navnet på organismen skal angives som ”amylopektinstivelseskartoffel”.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om forslaget.

Gældende dansk ret

En vedtagelse af forslaget kræver ikke implementering og har ikke lovgivningsmæssige konsekvenser i Danmark, idet området overordnet er reguleret af GMO forordningen. Reglerne er dermed umiddelbart anvendelige i Danmark. De enkelte beslutninger er rettet til bestemte virksomheder og umiddelbart gældende for disse.

Konsekvenser

Forslaget har ikke samfundsøkonomiske eller statsfinansielle konsekvenser.

Sundhedsmæssig vurdering

EFSA konkluderede med udtalelse af 10. november 2006, at det er usandsynligt, at markedsføring af kartoffel linje EH92-527-1 til de ansøgte formål vil medføre negative effekter på menneskers og dyrs sundhed eller på miljøet.

Fødevareinstituttet har ligeledes vurderet det fremsendte ansøgningsmateriale. Instituttet har konkluderet, at markedsføring af kartofflen til de ansøgte formål ikke giver anledning til sundhedsmæssige betænkeligheder.

Miljømæssig vurdering

Skov- og Naturstyrelsen har i forbindelse med EFSA's høring af miljømyndighederne, forud for offentliggørelsen af EFSA's udtalelse, sendt sagen til de danske eksperter i Plantedirektoratet, Fødevareinstituttet og Danmarks Miljøundersøgelser, som samlet har vurderet, at der ikke vil være miljømæssige konsekvenser af import af EH92-527-1-kartofflen, når den anvendes til andre formål end dyrkning.

EH92-527-1 indeholder antibiotikaresistensgenet *nptII*, som er anvendt ved udvælgelsen af de genmodificerede planter i forbindelse med fremstillingen af den genmodificerede plante. På baggrund af bekymringer om brugen af gener med antibiotikaresistens og muligheden for at disse gener kunne overføres til andre organismer i miljøet, som derved ville kunne opnå uønsket antibiotikaresistens, har EFSA's GMO-panel foretaget en vurdering af de potentielle risici ved anvendelse heraf, og i denne forbindelse udtalt, at den gruppe gener, som *nptII* tilhører, vurderes at være sikre til brug i fødevarer, idet de i forvejen er vidt udbredte i naturen og i den humane tarmkanal.

Fødevareinstituttet støtter EFSA's vurdering.

Forslaget skønnes således ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark.

Høring

Beslutningsforslaget blev sendt i høring i oktober 2007 i Fødevarestyrelsens, Plantedirektoratets og Skov- og Naturstyrelsens høringskreds.

Følgende høringssvar er indkommet:

Foreningen for Biodynamisk Jordbrug mener ikke, at der skal gives tilladelse til markedsføring af den genmodificerede kartoffelvariant, da de ernæringsmæssige konsekvenser af at indtage stivelse, og andre næringsstoffer fra gensplejsede afgrøder, er usikre. Der er flere eksempler fra dyreforsøg på, at genmodificering kan have uønskede sundhedsmæssige effekter. Foreningen mener desuden, at markøren i kartofflen kan risikere at have uønskede sundhedseffekter. Foreningen nævner desuden mulige sameksistensproblemer i forhold til konventionelle, økologiske og biodynamiske afgrøder samt forsigtighedsprincippet som grunde til at være skeptisk overfor godkendelse.

Nærings- og nydelsesmiddel forbundet (NNF) er betænkeligt ved den omfattende godkendelse, især at den vil omfatte kartoffel EH92-527-1 samt efterfølgende krydsninger heraf med kon-

ventionelle ikke-gensplejsede kartofler. Forbundet ser ingen grund til en så omfattende godkendelse.

Fødevareindustrien i Dansk Industri er af den principielle opfattelse, at genteknologien kan understøtte en positiv udvikling for miljø, sundhed og produktkvalitet under forudsætning af, at der foreligger uafhængige undersøgelser, der dokumenterer, at GMO'en ikke indebærer risici for miljø, dyr og mennesker. Fødevareindustrien anbefaler på det foreliggende grundlag, at ansøgningen om godkendelse af kartofflen imødekommes.

Greenpeace anfører, at det er absolut urimeligt og ulovligt, hvis EU godkender GMO indeholdende antibiotikaresistens. Til støtte henvises der til direktiv 2001/18, dansk lovgivning samt WTO retningslinjerne. Derudover begrundes organisationen med en række argumenter, at der ikke bør gives godkendelse til kartofflen. Disse argumenter omfatter betænkeligheder ved den udførte risikovurdering, herunder EFSA's vurdering af de forskelle, der er observeret mellem grupper af forsøgsdyr, som fik hhv. GMO foder og kontrolfoder.

Grønne Familier kan ikke på det foreliggende grundlag godkende forsøg eller udsætning af GMO-kartofler og anfører, at de eksisterende krav til forsøg og udsætning ikke sikrer, at kontaminering af andre planter ikke vil ske.

Landbrugsrådet og Dansk Landbrug mener, at der bør meddeles godkendelse til den foreliggende ansøgning, idet EFSA har vurderet, at den pågældende sort og efterfølgende krydsninger ikke giver anledning til sundheds- eller miljømæssige betænkeligheder.

Kost- og ernæringsforbundet mener generelt, at fødevarer og foder skal være fri for genmodificerede produkter. Det er forbundets holdning, at der ikke bør gives tilladelse til markedsføring af fødevarer indeholdende genetisk modificerede kartoffel, idet det ikke er påvist, at konsekvenserne af en sådan tilladelse er forsvarlige i forhold til sikkerheden for miljø, mennesker og dyr.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen mener, at afgørelser vedrørende tilladelse til at anvende genmodificerede afgrøder skal træffes på baggrund af en sundheds- og miljømæssig risikovurdering, som fastsat i GMO forordningen.

Da den sundheds- og miljømæssige vurdering af forslaget ikke giver danske og internationale eksperter anledning til bemærkninger, har regeringen ingen fagligt begrundede indvendinger imod godkendelsen.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Forslaget blev behandlet på møde i Den Stående Komité for Fødevarekæden og Dyresundhed den 10. oktober 2007, hvor der ikke er opnået kvalificeret flertal for forslaget. Der foreligger ikke oplysninger om ændringer i medlemsstaternes holdning til forslaget.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.